

سوالات درس دوم جامعه‌شناسی (۳)

- (۱) - علوم اجتماعی به چه دانش‌ها و علومی اطلاق می‌شود؟ در واقع علوم اجتماعی به دانش‌هایی گفته می‌شود که اجتماعات انسانی و چگونگی اثرگذاری آنها بر کنش‌ها و شیوه‌زندگی ما و همچنین اثرپذیری آنها از کنش‌ها و شیوه‌زندگی ما را به روش علمی مطالعه می‌کنند.
- (۲) - مهمترین فواید علوم اجتماعی را بیان کنید؟
- (۱) - علوم اجتماعی نیز با شناخت پدیده‌های اجتماعی، به انسانها امکان می‌دهند که آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی را پیش‌بینی کنند.
- (۲) - دانشمندان علوم اجتماعی تلاش میکنند نظم و قواعد جهان اجتماعی را کشف کنند. آنها با کشف این قواعد میتوانند تأثیر اجتماعات بر زندگی ما را توضیح دهند.
- (۳) - علوم اجتماعی زمینه فهم متقابل انسانها و جوامع مختلف از یکدیگر را فراهم می‌سازند و به افزایش همدلی و همراهی انسانها کمک می‌کنند.
- (۴) - علوم اجتماعی، ظرفیت داوری درباره ارزشها و هنجارهای اجتماعی و نقد و اصلاح آنها را دارند.
- (۵) - علوم اجتماعی ظرفیت داوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن را هم دارند.
- (۳) - چرا پیش‌بینی در علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است؟ به سبب آگاهانه و ارادی بودن کنش‌ها و سایر پدیده‌های اجتماعی و تنوع آنها، پیش‌بینی در علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است.
- (۴) - چرا علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی از اهمیت بیشتری برخوردار است؟ زیرا علوم اجتماعی ظرفیت داوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن را دارند. علوم اجتماعی، درباره فرصتها و محدودیت‌های فناوری به انسانها آگاهی می‌دهند و به آنها کمک می‌کنند، از طبیعت و علوم طبیعی به شیوه صحیح استفاده کنند. از اینرو، علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی از اهمیت بیشتری برخوردارند.
- (۵) - موضوع مورد مطالعه علوم اجتماعی چیست؟ چند نمونه از شاخه‌های علوم اجتماعی را بیان کنید. کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن؛ یعنی پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کنند. کنشهای اجتماعی، ابعاد و انواع مختلفی دارند. برای بررسی و مطالعه این انواع و ابعاد، دانش‌های مختلفی به وجود آمده است. اقتصاد، حقوق، سیاست، تاریخ، باستان‌شناسی، ارتباطات، مردم‌شناسی، جامعه‌شناسی، جمعیت‌شناسی، زبان‌شناسی، مدیریت، روانشناسی اجتماعی و جغرافیای انسانی از جمله رشته‌هایی هستند که پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کنند.
- (۶) - جامعه‌شناسان علم جامعه‌شناسی را چگونه تعریف می‌کنند؟ برخی جامعه‌شناسان، جامعه‌شناسی را علم شناخت کنش اجتماعی و بعضی آن را علم شناخت ساختار اجتماعی دانسته‌اند.
- (۷) - شاخه‌های مختلف جامعه‌شناسی از نظر سطح مطالعه بیان کرده و تعریف کنید؟ (۱) - جامعه‌شناسی خود که کنش اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی خرد را بررسی و مطالعه میکند؛ (۲) - جامعه‌شناسی کلان که ساختار اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی کلان را بررسی و مطالعه می‌کند. ((جامعه‌شناسی خرد و کلان نیازمند به هم و مکمل یکدیگرند))
- (۸) - رویکردهای مختلف در جامعه‌شناسی بر چه اساسی شکل گرفته‌اند؟ رویکردهای اصلی در جامعه‌شناسی را بیان کنید.
- در جامعه‌شناسی بر اساس دوری و نزدیکی به علوم طبیعی، رویکردهای مختلفی شکل گرفته است. جامعه‌شناسی پوزیتیویستی، جامعه‌شناسی تفهیمی - تفسیری و جامعه‌شناسی انتقادی سه رویکرد اصلی جامعه‌شناسی‌اند.
- (۹) - چه کسی به عنوان بنیان‌گذار علم جامعه‌شناسی شناخته می‌شود؟ وی ابتدا چه نامی برای این رشته انتخاب کرد؟
- اگوست کنت، به عنوان بنیان‌گذار جامعه‌شناسی شناخته می‌شود وی ابتدا نام فیزیک اجتماعی را برای این رشته برگزید.

- ۱۰- چرا اگوست کنت ابتدا نام فیزیک اجتماعی را برای جامعه‌شناسی انتخاب کرد؟ جامعه‌شناسی در آغاز شکل‌گیری خود در قرن نوزدهم میلادی سعی کرد به علوم طبیعی به ویژه علم فیزیک نزدیک شود. به همین دلیل اگوست کنت، بنیانگذار جامعه‌شناسی، ابتدا نام فیزیک اجتماعی را برای این رشته برگزید.
- ۱۱- جامعه‌شناسی در آغاز شکل‌گیری خود در قرن نوزدهم میلادی سعی کرد به چه علومی نزدیک شود؟ چرا؟ جامعه‌شناسی در آغاز شکل‌گیری خود در قرن نوزدهم میلادی سعی کرد به علوم طبیعی به ویژه علم فیزیک نزدیک شود. زیرا موفقیت‌های بی‌سابقه علوم طبیعی، برخی جامعه‌شناسان این دوره را علاقه‌مند کرده بود که جامعه‌شناسی را هرچه بیشتر به علوم طبیعی نزدیک و شبیه نمایند.
- ۱۲- کدام رویکرد در جامعه‌شناسی، جامعه‌شناسی را در زمره دانش‌های ابزاری می‌دهد؟ جامعه‌شناسی پوزیتیویستی
- ۱۳- در جامعه‌شناسی پوزیتیویستی پدیده‌های اجتماعی چگونه مورد مطالعه قرار می‌گیرد؟
- ۱- در جامعه‌شناسی پوزیتیویستی، پدیده‌های اجتماعی مانند پدیده‌های طبیعی دانسته می‌شوند و جامعه‌شناسان همانند طبیعت در نظر گرفته می‌شوند. بنابراین روش مطالعه آنها نیز یکسان دانسته می‌شود.
- ۲- در این رویکرد روش مطالعه جامعه همان روشی که در مطالعه طبیعت به کار گرفته می‌شود، یعنی روش حسی و تجربی است.
- ۳- همانطور که علوم طبیعی با شناخت نظم موجود در طبیعت، امکان پیش‌بینی، پیش‌گیری و کنترل طبیعت را برای انسانها فراهم می‌کند، جامعه‌شناسی نیز با شناخت نظم اجتماعی، به انسانها قدرت پیش‌بینی، پیش‌گیری و کنترل جامعه را می‌دهد.
- ۱۴- کدام اندیشمندان به عنوان پایه‌گذاران جامعه‌شناسی تفهیمی شناخته می‌شوند؟ ویلهلم دیلتای و ماکس وبر
- ۱۵- دیدگاه برخی متفکران اجتماعی نظیر دیلتای و ماکس وبر در باره همانندی پدیده‌های اجتماعی و طبیعی بیان کنید. در قرن نوزدهم میلادی برخی متفکران اجتماعی آلمانی از جمله ویلهلم دیلتای و ماکس وبر، مدعی شدند که هر چند جهان اجتماعی همانند جهان طبیعی، نظم و قواعد خاصی دارد اما انسانها مانند موجودات طبیعی نیستند و پدیده‌های اجتماعی نیز با پدیده‌های طبیعی تفاوت دارند.
- ۱۶- وبر چه روشی برای فهم پدیده‌های اجتماعی پیشنهاد کرد؟ روش وی تحت عنوان کدام رویکرد در جامعه‌شناسی مشهور است؟ وبر معتقد بود کنش اجتماعی معنادار است و پدیده‌های معنادار را نمی‌توان همانند پدیده‌های طبیعی از طریق حواس مطالعه کرد، بلکه باید معنای آنها را فهمید. این رویکرد در جامعه‌شناسی به «جامعه‌شناسی تفهیمی» مشهور شد.
- ۱۷- از دیدگاه وبر روش معتبر تحلیل پدیده‌ها اجتماعی نزد جامعه‌شناسان چیست؟ با اینکه وبر بر «روش تفهیمی» به عنوان روش ویژه علوم اجتماعی تأکید می‌کرد اما همچنان علم را به علم تجربی محدود می‌دانست و معتقد بود، آنچه جامعه‌شناسان می‌گویند، باید با روش تجربی اثبات شود، وگرنه ارزش علمی ندارد.
- ۱۸- چرا وبر معتقد بود جامعه‌شناسی نمی‌تواند در باره آرمان‌ها و ارزش‌ها داوری کند؟ زیرا علم را به علم تجربی محدود می‌دانست و معتقد بود، آنچه جامعه‌شناسان می‌گویند، باید با روش تجربی اثبات شود، وگرنه ارزش علمی ندارد. از این رو از نظر وبر جامعه‌شناس فقط می‌تواند آرمانها و ارزشهای اجتماعی را توصیف کند اما نمی‌تواند درباره این آرمانها و ارزشها داوری علمی کند، چون روش تجربی توان و ظرفیت داوری علمی ندارد.
- ۱۹- جامعه‌شناسی انتقادی در چه قرن‌ی پدید آمد؟ در قرن بیستم، نوع جدیدی از جامعه‌شناسی به نام جامعه‌شناسی انتقادی پدید آمد.
- ۲۰- تفاوت روش تحلیل پدیده‌ها از دیدگاه جامعه‌شناسی انتقادی با سایر رویکردها در جامعه‌شناسی توضیح دهید.
- جامعه‌شناسی انتقادی بیشتر از جامعه‌شناسی تفهیمی از علوم طبیعی فاصله گرفت. جامعه‌شناسان انتقادی علاوه بر روشهای تجربی و تفهیمی، روشهای دیگری را نیز به رسمیت می‌شناسند. همین روشها به آنها امکان می‌دهد که درباره ارزشها و هنجارها داوری کنند و برای عبور از وضعیت موجود به سوی وضعیت

(۲۱) - مهم ترین هدف جامعه شناسان انتقادی چیست؟ مهمترین هدف جامعه شناسان انتقادی، نقد وضعیت موجود جامعه برای رسیدن به یک وضعیت مطلوب تر است.

(۲۲) - چرا جامعه شناسی انتقادی، دو رویکرد پوزیتیویستی و تفهیمی را محافظه کار میدانند؟ زیرا آن رویکردها نمی توانند درباره ارزشها و هنجارهای اجتماعی داوری کنند و به شرایط موجود تن می دهند.

مقایسه سه رویکرد جامعه شناسی پوزیتیویستی، تفهیمی-تفسیری و انتقادی			
انتقادی	تفهیمی-تفسیری	پوزیتیویستی	نوع رویکرد معیار
کنش انسانی و نقش اراده در آن	کنش اجتماعی انسان	جامعه و پدیده های اجتماعی	موضوع
حس و تجربه + استدلالهای غیر حسی و غیر تجربی بر اساس فرهنگ و عرف اجتماعی	حس و تجربه با تفهم (نگاه درونی برای دریافت معانی)	روش صرفاً حسی و تجربی	روش
شناخت پدیده ها ، داوری ارزشی و انتقاد از وضع موجود برای رسیدن به وضعیت مطلوب	شناخت پدیده ها ، پیش بینی و کنترل آنها و حفظ وضع موجود	شناخت پدیده ها ، پیش بینی و کنترل آنها و حفظ وضع موجود	هدف

مای دارس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir